

เช้าวันที่ ๘ ส.ค. ๕๖ ผมไปฟังเรื่อง University / Faculty's Research and Academic Services โดย ศ. ดร. ศันสนีย์ ไซโรจน์ อธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล ในหลักสูตรคณบดีเพื่อการเปลี่ยนแปลง

(DFC)

รุ่นที่ ๓

อ่าน ppt ก่อนการประชุม ทำให้ผมตระหนักว่า ในเรื่องงานวิจัยนั้น ก็เหมือนกับเรื่องอื่นๆ ทุกเรื่อง ต้องมีการลงมือทำ การบริหาร และการกำกับดูแล ผมเคยเขียนหนังสือเรื่อง [การบริหารงานวิจัย](#) แต่ผมยังไม่ได้ตระหนักในประเด็นเรื่องการกำกับดูแลงานวิจัย ppt ของ ศ.ดร. ศันสนีย์ ทำให้ผมได้คิด

เนื่องจากงานวิจัยเป็นเรื่องของคนมีความรู้ จึงต้องมีความรับผิดชอบด้วย (ยิ่งรู้มาก ฉลาดมาก ก็ยิ่งมีโอกาสก่อความเสียหายแก่ส่วนรวมได้มาก หากเป็นคนไม่ดี ตัวอย่างในวงการเมืองไทยในขณะนี้เห็นอยู่จะ) วงการวิจัยจึงควรเน้นจัดให้มีระบบกำกับ

ดูแลแบบเน้นกำกับตนเองและกำกับกันเอง

(self-governance)

เป็นหลักใหญ่ เพื่อให้ระบบกำกับดูแลจากภายนอก ที่เป็น

top-down governance

มีน้อยที่สุด ให้มีเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

คงต้องตั้งต้นคิดเรื่องระบบกำกับดูแล ว่ามีเพื่ออะไร คำตอบของผมคือ เพื่อให้กิจการหรือวงงานนั้นทำประโยชน์ได้จริง และไม่ก่อโทษ ไม่มีพฤติกรรมที่ก่อโทษแก่ตนเอง แก่เพื่อนร่วมองค์กร/วงการ และแก่สังคม รวมทั้งเพื่อธำรงรักษาชื่อเสียง/ความน่าเชื่อถือในสังคม

วงการวิจัยจึงควรรวมตัวกัน กำหนดกติกา และวิธีปฏิบัติต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้มีระบบกำกับดูแลตนเองที่เข้มแข็ง

การกำกับดูแลต่างจากการบริหารหรือการจัดการ

การบริหาร/จัดการ เน้นผลลัพธ์ที่กำหนด

การกำกับดูแล เน้นผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคม ซึ่งมองในมุมหนึ่ง เป็นเรื่องของการยืนยันว่า องค์กร/วงการ นั้นๆ ควรดำรงอยู่ เพราะมีคุณค่าต่อสังคม มีผลดีมากกว่าผลเสียต่อสังคมอย่างมากมาย

ศ. ดร. ศันสนีย์ กล่าวถึงหลักการกำกับดูแลที่ดี ๖ ประการคือ

๑. Transparency

๒. Ethics

๓. Accountability

๔. Participation

๕. Rule of Law

๖. Value for Money

แต่ละเรื่องของการกำกับดูแลการวิจัยที่ดีมีรายละเอียดปลีกย่อยมากมาย การที่ผมได้ฟังการบรรยายนี้จึงประเทืองปัญญา อย่างยิ่ง และทำให้ผมสรุปกับตัวเองว่า การวิจัยก็เช่นเดียวกับกิจกรรมที่ทรงคุณค่าอย่างอื่น อาจดำเนินการไปในทางมิจฉาติฐิได้ จึงต้องมีกลไกตรวจสอบกำกับดูแล อย่างจริงจัง

วิจารย์ พานิช

๒๗ ส.ค. ๕๖

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)